

Ղազէթամը Հաֆթատու պիր տէֆա օլարադ,
Ճիւմա իրթէսի կիւնէրի նէշր օլունուր:
Ալթը այլըըը բէշնան 60 զուրուշ տուր:
Գիր նիւսսէսի 3 զուրուշ տուր:

Միւշթերիտէն հիւ պիւ եէր իշն , հ
 փարա բօսթա փարաոր մաթլուպ զընմազ :

Դիւշէտէրի եագըմնայ իսթէք իսթէս դտմար, եա
վէգեր խանընտո 17 նիւմբորլու թապխանէմիդէ,
վէ եախտ վարագճը խանընտո իւսթ գաթտա 1
նիւմբորլու օտտաա պէնսի ատամմիդա, աղրուէէ-
րնիս վէլանէ ճնմիթէ իյլէմիլ տիրէր :

Ղազէթամբզա տախի իրաւ օրուման մէքթուպ-
լարն իւթիլէր, եա բնէտիլիւն վեր եատա միւնէք
դիմիւ պուլանան զ. Իբրիման Տօրամաննանս խի-
թապէն եազլմիսը տոր :

Իրանաթրքի պրո	սաթրքի	ԻԼԲ	տեֆ	ԻԼԽ	70
Բուլ					3
Իրանաթրքի	տեֆ	ԻԼԽ			2
ԻԼԽ	տեֆ	ԻԼԽ			1
ԻԼԽ	պատար	ԻԼԽ	պրո	Բաղար	70
Բաղար					

ՄԷՄՈՒՐԻՑ

ԻԶՄԵՐ., Ստեփան Աղա Նազարեան :

ԻԶՄԵՐ. Մ. Յակոբ Աղա Նազարեթեան :

ԳՐԱԽԱՆԱ, խեղդիկէ Աղա Գալստեանն :
ԻՏԻՐԻՆԷ, ի թորոս Աղա Յովնանեանն :
ԻՏԻՐԻՆԷ, ի ԼՍՊԱՆԱՆ Աղա խաղեանն :
Ի ԳՆԱՍԻՐԻՆԷ, Կերպար Աղա Գլըճեանն :
Ի ՄԱՍԷ, Յովնանեան Աղա Էլիզարեանոֆն :
Ի ՍԵՒՄԷ, Հաթի Յակոբ Աղա Քարափաղեանն :
Ի ՄԱՍԷԶԵՄԻՐԻ, խաղիկ աղա Մկրտչեանն :
Ի ԲԻՐՈՒՄԻ, Գրիգոր աղա Մելիքեանն :
Ի ՌԱԿԱՏ, Հաթի Աւետիկ Աղա Արարեանն :
Ի ՅՕԶԱԿԱՏ, Հաթի Գալապար Աղա Տէր Յովհանն :
Ի ԶԵՆԱՆԱՆ, Ի ԶԵՆԱՆԱՆ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԼԹԵՑ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Հեր գաղա ասրիզատեհեանն տանն Կտերի
Սէաեթեթ ճէլլ օլունան սլաշլաւանա,
մադէյնի հիւսպլունանս պիր մաշէլլի մոխ-
սուստս պաղը տերալիսի լաղըմէ վերիլուպ-
վէ եողը եղալըրըրըմադ իւղըն, - հօջլաւ-
ժայիկն գոլլըլուսուսուսն աշաղղալ լալը
լաղըմէ լաղըրտն տախի, սիւշա թալմիւն օյ-
րէթիլմէսինէ միւպաշէրէթ օլունմուշ տուր:

Ա՛րեթմէպի թըպպիլէ շահիրտանընըն
 Էկվիլյէ կիլիսէճէքէթի էկվիսէ Իլէ, պայ-
 րամ վէ ճիւմա կիսնէրի կիլիսէճէքէթի
 էկվիսէյէ տայիր, ասէքիթի ուսուլինճէ պա-
 զընիզամաթ թէրթիպ օլընտուգ տան պաշ-
 դա, տայիր մէքեամիպի շահանէ շահիր-
 տանը միսիլու, մէրդումանտէն տախի Տէ-
 քիմիք սընըրֆլարընա չըգմըլ օլանալարընը
 զըլճէ գուշումալարընա, միւսամատէյի սե-
 նիկէյի Տէշումալարըն Քաաիշահի շայան պոյ-
 րուլուշ աուր:

Պապը դապիժիյէ թարափընտան յմէմուր-
լար կէշէն հափթա, Երեսուրտ քէօյիւնիւ
վէ իշէնի քէօյիւ արաշթըրմագտա իքէն
Ֆոմմ իլի բօթմասըն վուրան խըրըզըր-
տան իւշ նէֆէրինի էլէ կէշիւրիւրէր : Վէ
իշէրինիտան պիրիսի պէնտիքէրէի գայըրը-
սահպիկ օլմուրը հասնիյիյէ, օլ կէշէ պէ-
րապիթ պուլունտան թմալարը կէօթիւրիւ
մէրգումուն գայըլընը կէօթիւրիւրէր, վի-
մէրլում տախի թանըք, պատէհոն կիտիք
գայքք սահպիլինին էվմնի արաշթըրմագ-
րընտա, պիր սուրէլթ արգասընտա պուլու-
նան, վէ տիվարտա օյուլունըշ օլան պիր տէ-
լէք իշէնիս, թըրպա տէրտէնիտան, իքի-
նիւք ատէտլիքա պուլուրըր, վէ էմանէլ
փարսորնյան օլտուղուտա անլաշըր
Երզնէման Կալաթա սերոյընա կէօթիւ-
րիւրէք իսթիւնապ օլուն տուգլարընտ
քէնտի արդատաշարընն Նարալա, Սո-
տանհա վէ Նարաթ թարափըրտան ետըլ-
տըլարը անլաշըր, վէ անխաւէ օլ ճի-
վարարը արաշթըրմագ էլէ կէշիւրմէ-
իւգէ, պիր վարօք չըգարըր :

Է՛ն չէ՛ն ճիւմամ իրթէտի կիւնիւ Կարիպաշ,
տիսինն իսմի կիւնիւ օլմադին, Կիպաշամալըւար
կի՛ճէ Կալէ տէ Կիլէօր նամ մա՛հէլտտէ պիւի
ազնիւ գիյաֆէթէ թէ՛ճէ մմիւ, ի՛ծալիքտէ
սօնրամ, թէ՛նա իօյա կիտիպ, սիւրլիւ չէ՛ն,
լիլէլէր ի՛ճրամ խիլիլէր տոր : միւսմարտտա
էն զիյատտէ գըրուպը ամմէյի ճէլպ իլլէյէ
չէյ, պիւր բէրտէ իւզգէրինտէ Կարիպաշի,
նինն ալթ իւզգէրինտէ, վէ քէտտի ասիլ բինի
էօնիւնտէ օլարազ մէյտա՛նէ չըգմասը օլ
մուշ տուր : () Կի՛ճէ նիսա ի՛պիֆէտինտէ
սանճապըւար չէգէնէր տախի կէօրիւմլիւ
ախիւ :

Նըշանը արևի (Եմանի) ին Մեծիտի, Նըշանը գիշանը Նիգամնամեի մախոուսարը իգթիզաաընճա, մեղպուր Նիշանևրտաճանճազ խալլի միւստեթ, աւլվլթի Մլլիյէ-մէտհէ շալան սուրեթաէ խըսմեթ իթմիշ օլանլարա իթա օլունմասը լազըմ կէրթ իթէն պիթ միւստեթաէն պէրու, շու գալիաէ լրիպլթի թնմիշ օլունմաստընթընթա, պաղլի յազաթը եէրիւտէ օլմալանլարն տարի Նիշան սալպլվմէսի, Նիշանը ալեէրին գատըրլարընա խէլալ կէթիւրմէք աիմէք օլտուգտան պաշա, էօլլէ արա սըրա Նիշա վէրիլմէսի ատեթիսին տախի գալըմասը միւնասիպ կէօրիւտիւկիւնատէն, պունտաս սոնրա Ֆէլվ էլ ատէ աճալտէն զպրիս տան պաշալ վազըթ, Նիշան լէթիլմէլուլ անճազ սէնէն պիր տէֆա, եսնի ճիւլսա սու Տիւմայունու բուզը Ֆիրուգտա ի

թառ օրունաճաբ, վէ հէմնէ նիշանը արկի
 (յամանինն իւշինճիւսիւնտէն իբի, վէ
 տէօրտիւնճիւսիւնտէն պէշ, վէ Մէճիթի
 յէ նիշանընն իւշինճիւ ըլլածպէսիտէն
 պէշ, վէ տէօրտիւնճիւսիւնտէն օն պէշ,
 վէ պէշինճիւսիտէն օթառլ ամէնի կէշմէ-
 մէսի մատտանինն Տարր շուրարլ ամէնիւ-
 թի լծկլբբիւր վէ լծէսիպլ օրնէտուղոն ,
 Օրնէտուղ զղղէթարարը Հալապիսաթնիւնտան
 արը :

Խաբրորթմտան աշնանս պիր մեքթուպս
նազարէն, գազայի մեզպուր վախճի տեվէ
էթլու բաշա հազրէթլէրի թարափընսան
տէրունի մէվէթլման, պազը միւզթազլ
եօլար թամիրի խուտուտունս սոյ ու հիմ-
մէթ պուրուլուտուգասն աշաղա, պազը իւր-
թիւթիլսան միլթլէրին, հէր գանդի խփ-
աստ ու լէշլիգսթէ մէպնի իտէ, սալիթ մէ-
մալթէ վէ պէլաէյէ ագուճճէ նազլի մէ-
քիան իլլէտիքտէն, վէ տիւշորը քարուրթի
ու սէֆալէթ օլուտուգտան սօնր, էրէն վա-
թանթր աթլիէրինէ ալտէթ, վէ աղուշու էլ-
թափ ու ատալէթիի սալթանսթը Անէիլէ-
յէ եէնիտաթիլթիճա իլլէթանսթը իւզլէրինէ,
արամ ու իսթիրահաթլարը զըմննարա, վա-
լիլի միւշարիէյէ հազրէթլէրի թարափը-
րընսան, հէր նէվլի լութթ ու քէրէթին
մարտոֆ պուրուլմասըյա, էոմր ու էվ-
գաթը պիպէհայի մալթէթի փատիլահի ուղ-
ընտան, աղըրի ճըրթիպէ տուա վէ սէնա-
լէրինի միւզթէտաթ օլունմաթը, մա թէշէթ-
քիւր իփատէ վէ պէյան օլունմագտէ տիր

ՄԼՆԷՐԻԱՆԵՐ ԱԳԱՄԻ, ՖԵՐԻԿԱՆԵՐ ՔԻՐՈՄ
ՀԱՊՊԱԹԵՐՈՂԱՄ, ՄԻՐՈՎՄԱ ՔԱՂԱՄԱՐ, ԵՐԵՎԱՆԻ
ԹՐԻ ԱՊՏԵՐԻ ԴԱՐՈՒՆԴՐԱՆՈՒՆ, ՆԱՍԻՐ ԱՆԱԹԱՆԿԻ
ԱՇԽԱՏԻՆԵՐԻ ԻՃԱՍԱՐՆՃԱՄ, ԼԻՄԻՍԿ ԿԷՄԻԷ-
ԼԵՐԻ ԲԷՍԻՐ ԺԱՀԷԼԵՐՈՒՆ ԱՂԱՂԱՄ, ՍԵՐՓ
ՔԷՆՈՒՄ ԺԱՍԿԱՀԱԹԼԱՐԸ ԻՋԷՆ ԿԻՓԻՍԻԷԼԻ
ԻԵՐԵՐՈՒՆ, ՀԵՐ ՆՆՎԻ ԱՐԽԱՄԷԹԻ ԱՍԿԵՐԻ-
ՐԻԿԵԼԻ, ՎԷ ՐԻԱԹՎԵ ՆԻՀՆՈՒՄԱՐՆԵՐ ՋԵՊՐՈՒ-
ՄԵՐՂԱՐԸ ՀԱՂԱՆ, ԳՈՒՆԻՍԱՄ ՉԸՆՈՒՄԷԹ ԼԷ-
ԹԻՍԱՍԵՆԱՄ ԱՆԷԼՈՒՆ ՕՒԼՃԱՂԱՐԸ ՂԱՂԷԹԱ-
ՄԱՐԱՄ ՕԳՈՒՆԺԱՊԱՄ ՍՐՐ:

Պապը սերտակերտե վազը գալեմ տա-
 յիրէսի երգըլարագ, քնարկիր եաբըլաճա-
 ղնտան, գալեմի մէջադուբուն Խակիլուտարա
 նագլ օլունաճաղը Հալլաթլաթտան արը :

Ինասլիերի Լփքեաբաւա շու շնայսննէֆ-
րէթ օւան ճխնայէթ օգոնմագան աբր, շէօյ-
լէ քի, միբլիվա սէսսէթլու Լփսիլլաւ
բաշաննէ էօյէ օլլու միւլազմի Բիղա ճֆն-
աի, քէնաթի տօսթլարընասն ճէրաճ համ-
ղը թիանաշ իլէ պէրապէր, մէրգուս թիա-
նաշն պիբասաբէրի միբլարը Մուգարիտի
պէլին Եէտի գուլէ ճէվսթընտ քնային
պօշ յէնէսթինէ, շալէպլէ Լազըլ իլէ, սը-
գատաշը Խաթանպօլլու Կիւլլըն նամ խա-
թունլարը կէօթիլիւրիւպ, էօլաիւլմէյն չը-
գըշուրգըլարը սըրասա, Ֆէրեսաւլարընը հօ-
լլուրթիճու Լճմէտ աղա էշտէրէք, զապմի-
յէլէրէ խապէր վէրմիշ, վէ թարաֆլարըն-
տան գուճուրա կէլէն ճիմմէթ վէ իղտամ
իւզէրինէ, մէրքընէթ թիլ օլլուրմանէ գուր-
թուլուշար, վէ վաթիլլէրմէն իսէ խ-
թինթագլարընա պագըրմագտա իմիշ :

Իզմիրաէն Վասսապույա գտտաւ, պիւ
տէմիր հօլ ինշտընա գարաւ վէրիւմիւ Օւ-
մադին, եագընտա մուսաւէլաթընա պաշա-
նաճադը հալաաթիսաթտան տըլ:

Պու սեմէն Ղաթնտա գըթըզդ պուշուհմա-
ղին, մէ խոստօթիլէ՝ րէմաղանա պիւ
թագըմ պիչարէ գատընլար մէ սայիր իշէ
կիւճէ միւլթէաիր օլմայան քիմլմէնէր,
հատտէն զեյասէ դարուելթ մէ սէֆալլթէ

տալաշի բնիկներն են, եկեղեցիները և
նեղիքի մոնաստերները, երգապարտերը և
խելիտար թաղաքներն են, ևս ըմբռնող
զառնակներ իհարկե պոլիտեխնիկական
գիտելիքի համար, ու ինժեներներն ինչպես
իսկ սոցիալական, լեզվաբանական, արտա-
կերպչական իրարման սոցիալական արտա-
դրանքներն են:

Գոհեա թարափընտա, յոռնվար պը
 հնասրնտա, ոչ մերթէպէ գար եղովը
 վէ Եօլլար գարսմըլ տըր քի, նիէլէրն
 տաղա չգըրպ օտոռն տախի կէթիբէմաիքէ
 բիտէն, հալլուարընտաքի մէյլէ պաղա
 լարըն քիտիպ հազմեյա մէջուր օլտուզ
 էրըր, Թադէլիմ Վազատա օդոռնաղ
 տա տըր :

[illegible]

Այիւրեղեւէն մաքու ջնու եղզըլորդը
նա ֆաշարէն, մէկէքթէյնի տայիրէ տա
յիրէ թաղեմ՝ օլունմասընա տայիր պուռը
նան գտնու՛ն լիզըլանտըղտան պաշղաքէյ
լիւլէրին ետիրլէքտին գուրմարլմնօրնա
մէրաղըղ ասհպլէրիլէլ գուհնուր կէլէմէ,
օլուն միւնուսն պլթլէրիլէն տայիր, լիաքաթի
շիւքիմթմն, եսգընտա գանունընա
թապաթմ՝ օլունանձագ՝ իմը :

Եսկի ուսումը ու էֆֆեար ի վիճակագրական
նիշէ տեղեկութիւնէ, Եւհուսիւրիւն, միւս
բնոյթի միջբնութիւնէ վազուել ունենաւ
զը միջոցու, շիմսիւնէ գաւառը ՈւլաՅ
տախի գաւառը, Օլունմաւազաւ ի բն
ունախարէն, Տիւրիւնի մեղուրէ մէ
րիֆ նաղբը, շու. խոստոսու վիւրէ մէ
լնսնէ թագաւմ, վէ պիւր ֆարգ, Եւհու
տախի գաւառը, Օլունմաւազաւ արնիւ
թեքլիֆ իմիւր, վէ Գուզա պէյ Տաղբի
տէ, վուզա եքեբիւրիւն թագաւմաւ
գաւառը, Եւհուսիւրիւն մունմաւա
թեքլիւմիւր, լաքին գաւառնիւնէ էյլէ
լիւքլէր կիւթիւրիւմիւր տիրբի, չարնա
պիր վաղբը աւազաւ Տագաւմիւր
թեքլիւր Օլունմաւազ լաղըմ կէլիւր տիր
Արաւհու. Եւհուտի միւրէպեռնունա
պաղարը շու հուգուգ իստաւաղ
րինաւ, Գուզա պէյ Տաղբիւրնէ պի
լոթիւտու թագաւմ իմալիւրինաւ, միւ
միւրէպիւր Տագաւմիւր թագաւմաւ
տախի, շու տիւրէնէ տիւրէնէ շու
ճիւպ պիւրիւր միւր տիր :

« Իշ պոռ 1864 սենեմիդաւ, Ուլաճ վ
Պոռլտան Եւհոնտիլերի, հուգուգու ձեւ
տէյէ մազար պոռլորւհաճաղար տըր: Պե
սիզէ հէր պիր հուգուգու զմեննտամիւսապո
րուհնաւորն արգոռ իյլէտիմ, լաբին իմ
րաւորն միւլթիտիր օյաժատըմ, ֆէզպ
պոռ ձիւմէ իլէ տալիս, տէրիձէ պէ տէրի
ձէ հէր պիր հուգուգու ելէ կէկիրձէկի
սիզաճ պի իմիւրպաճ արը: Պէն հէր եւրա
հազգորնրոտ հիւսնի թէվէձձիւհ իարա

ի թմրչեմ տիր, լէ աւլա մեղհեպ ֆարգը ա.
բանամըշըմ տըր: 16

ՊԼԵ ԵՆՖԱ ՄԱՐԱՀԱՏԱՆ ԱՐՆԱՆ ՏԱՄ
 ԽԵՆՆԱԳՐԵՆ, ԻՆՊՈՆ ԱԴԱԳՐ ՋԵՐԺԻ
 ՆԵ ԽԱՐԻԼ ՆԱԽԱԳՐԱՐՆԱՄ, ՃԻՎԷ ԻՐԴԷ
 ԲԻՆԱՆ ԱԽԻԼԵ ՄԵՆԲԵՐԻԼԻ ՂՈՏՈՐԱՆ ԿԷ
 ԽԵՐԱՆ ԱԿԱԳՐ, ԷԼԻՐՈՒՄՈՒ ՎՈՐՈՒՆԱՆ ԻՍ
 ԼԱՄՎԷ ԻՎԵՐԺԻԴԱՆ ԹԱՐԱԲՐՆԱՆ, ՆԻՅԷ
 ԼԵՐ ԿԷՆԿ ՈՒՐԳՈՒՆԱՆ ՐԵՄԻԼԻԱԲԵՐԻ
 ՓԱ ԻՍԼԵՐԻԼԵՐ ՈՒՐ. ՎԷ ՎՈՐՈՒՆԱՆ ՆԵ
 ԼԵՐԻ ԽՈՒՐ ԲԻ, ՆԻՆԵ ԲԷԼԷՆԷ ԻՍԼԱՄ
 ԼԵՐԻՎԵՐԻՅԱՆ ԱԲՇԻՆԱՆ ՏՐԻՆԵՐ ԻՄԹԻԿԱ
 ՎԷ ՄՈՏԱԿԱԿԵԼԻ ԽԿԱՎ ԳԵՐՆԱՎԱԿԱՄ ԱՐԵ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԵ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

«Առ սէնէ Իրանստան զալանին մէջիւն
ազգայոր ինձ իխտպ օլունմազաէ օլունպ
վէ մէզպար աղալըպ լիյաջալը պուլուն
ուուզունա կիւլմէնէ, վէ էքսէրլիյէթի ա
րա զաղանմայա իւմպար օլալար, մէյ
աանէ չըզարապ, քէնտիլէրինի ֆանդիպա տէյ
իլան իմմը, վէ գուրա զաղանմապ իւըլէ է
Տալիլի զանմազապ տաէ իմ տէնպուլունտու
ղունտան, օլ սուրը իմ տէ զուՏուրա կէլմը
տէ օլան ինչլիզ քաճմանմիլտաէ իքիլին
թէրքէմէսիս պէյան իտերիյ :

Պէշինճի գաղա ընտրողւարընա խիթա
պէն, Ս. Լճ. Հարիօնուն թագաւիմ ի
տիկի իխթարաւթ :

«Այնպէս չըլիւրիմ,
«Այնիկ աստէմին հուգուգունուն, վէքէ
տի հուգուգունուգուն «Երպէս թի յի յիւր
պուլունմասը իսթէ Բովսիսից :

«Տպագրական սերպետ թիյեթի, պիբընշմ
վի: Նիբրեթ սերպետ թիյեթ կնին, ամուսնու
հոգևորու իւզըն իսարէ: օլունմասընը ի
թէն ըմիսինիզ:

«Ինդճանուր քուէարկութիւնուն սէ-
պէսութիյնի իւրէն, պիլա թէսալլութ»,
հէրնէվի մէվանիէն արի պուլունարադ ի-
րալէ կէյմէսինի խթէ՞րմիսինից :

«Չօճուզլարը միջքն պատիճավա օղարա
վէ հէմաէ մէճուդը յիկէթ ալթընտա պո
լունսուրագ, [Թահսիլի մալէմաթ իյլէմէս
նի իսթէ օրմահնիզ :

«Իհամի օլան ֆանդիդալարսան (պաշտօն
կան ցուցակ) պիլ-թիւն պիլ-թիւն զուլթու
մագ իսթէհրմիսինիզ :

«Իբրեք Փարիս իշխել կէրեք Վրասնայն
նրն ապիր շէհրլըրէի, զապապաւարը, զ
թշրլըրէի իշխն, հաքլիմ ու զապիթլըրէի
մէշլիսլըրէին, ինթրիսապը ումուսի իւր
իճրա օրդանմասորն իսթէրմիսինդ :

Կ) Ընտրվելով իր ատմության մեջ ամենաբարձր ժամանակների մոտ զգեստավորված, վեց ժողովուրդների ազդեցությանը, վեց գեղարվեստի ու ճարտարապետության իր օժիշկներից :

«Այդ տը իթի իֆագ ու իմթի զաճ իւզէն ի
պուլունանս զամլանինին պիւթիւն պիւթի
մահի օյմասորն իսթէրոյսինից ։

« Դու օն առգուշոնճու աարմըզն պրինճի տէրէճէ տէ շան ու շէրէֆինտէն օմագ իւզդէ, առամ էօլտիւրուէթլիք տէն լէն շէյին, օրթատան գալտըզլմասընը ի թէ շախիւք :

«Իտարէյի քիլիսէ իլէ, իտարէյի միլիթյ
նին, Կոսնի ճիսմանի իլէ Բուհանինին, պ
պիլիսանէն քեամիլէն ալրըլմասընք իսթէ
միսինիդ Ե

1) Գլխապես Էհլե մեռնելու թիվներն հերան
վել հիւսնի թեղեմքն հլե հուպապ ու դարձ
թիւնն տալեթ ի թմեքտէ օլան Էհլեման
նէնիտէն Էվլէթի կիպի այլընդ պիւր հի
քիմեթի միւսմապիլէ օլմաընը իսթէն
միսինիզ :

«Ի՞նչ դըլեռա, է՛ճնէպի մէմալիքինտէ, եա՛

